

circulaire

Onderwerp	Circulaire Europees Parlementsverkiezing 2019
Doelstelling	Informeren en instrueren
Juridische grondslag	Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, Brussel, 20-09-1976; EU-richtlijn 93/109/EG; Kieswet
Ingangsdatum	15 april 2019

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING
2. KWETSBAARHEDEN IN HET VERKIEZINGSPROCES; HET GEBRUIK VAN DIGITALE HULPMIDDELEN
3. BEKENDMAKING UITSLAG EUROPEES PARLEMENTSVERKIEZING
 - 3.1 Inleiding
 - 3.2 Werkwijze voor gemeenten die niet meedoen aan het experiment met centrale stemopneming (centraal tellen)
 - 3.3 Werkwijze voor gemeenten die wel meedoen aan het experiment met centrale stemopneming (centraal tellen)
 - 3.4 Werkwijze voor hoofdstembureaus
4. ELEKTRONISCHE OPENBAARMAKING PROCESSEN-VERBAAL
5. REGISTRATIE IN BRP VAN NIET-NEDERLANDSE EU-BURGERS DIE IN NEDERLAND WILLEN STEMMEN
6. PLAATSEN VERKIEZINGSBORDEN
7. VOORRAAD STEMBILJETTEN
8. HULP IN HET STEMHOKJE AAN KIEZERS MET EEN LICHAMELIJKE BEPERKING
9. STEMOPNEMING OPENBAAR
10. VOORLICHTINGSCAMPAGNE
11. EVALUATIE EUROPEES PARLEMENTSVERKIEZING
12. INFORMATIEPUNT VERKIEZINGEN

1. INLEIDING

Op donderdag 23 mei 2019 vindt in Nederland de Europees Parlementsverkiezing (EP-verkiezing) plaats. In deze circulaire informeer ik u over aangelegenheden die van belang zijn voor het organiseren van deze verkiezing in uw gemeente.

2. KWETSBAARHEDEN IN HET VERKIEZINGSPROCES; HET GEBRUIK VAN DIGITALE HULPMIDDELEN

Analyse van kwetsbaarheden in het verkiezingsproces

Voorafgaand aan de verkiezingen die zijn gehouden in 2017, 2018 en maart 2019 heb ik u gewezen op het risico/de dreiging van heimelijke (digitale) beïnvloeding van het verkiezingsproces. Dat doe ik met deze circulaire opnieuw. Het is voor de betrouwbaarheid van ons verkiezingsproces van het grootste belang dat u in aanloop naar de verkiezing opnieuw een grondige analyse maken van de kwetsbaarheden in de eigen organisatie en van de processen die zijn/worden ingericht voor de organisatie van de verkiezing en de berekening van de uitslag. Als de uitkomsten van die analyse daartoe aanleiding geven, dient u tijdig (adequate) maatregelen te treffen om kwetsbaarheden te verminderen c.q. weg te nemen. De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) kan u daarin bijstaan. De IBD kan u bijvoorbeeld adviseren over de wijze waarop u uw digitale weerbaarheid kunt vergroten. U kunt ook terecht bij de IBD met vragen en meldingen. De IBD is bereikbaar via het telefoonnummer 070 - 373 8011 (24 uur per dag ingeval van spoedeisende meldingen) of via info@IBDgemeenten.nl. Ik ben van plan om in het kader van de evaluatie van de verkiezingen die in 2019 worden gehouden, na te gaan op welke wijze gemeenten concreet invulling hebben gegeven aan het bovenstaande.

Programmatuur bij de berekening van de uitslag van de verkiezing

De Kieswet en de onderliggende regelgeving stellen eisen aan het gebruik van programmatuur bij de berekening van de uitslag. De programmatuur (OSV) die de Kiesraad beschikbaar stelt, voldoet aan de in de wet- en regelgeving neergelegde eisen. Ik reken er daarom op dat u voor de komende verkiezingen de door de Kiesraad beschikbaar gestelde programmatuur gebruikt. Maakt u gebruik van andere programmatuur, dan wordt u verzocht dit zo spoedig mogelijk te melden bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), zodat kan worden nagegaan of de programmatuur die u wilt gebruiken voldoet aan de eisen die zijn gesteld in de wet- en regelgeving. U kunt een e-mail sturen naar: postbus.verkiezingen@minbzk.nl.

Het gebruik van OSV (Ondersteunende Software Verkiezingen)

Voor het gebruik van OSV gelden de volgende instructies:

- OSV dient u te gebruiken op stand-alone computers. Als een netwerk nodig is, dan moet dat een gesloten netwerk zijn. Bij het gebruik voor het berekenen van de uitslag mogen de computers niet zijn aangesloten op het internet of op een wifi-netwerk. Een overzicht van de systeemeisen

Datum

15 april 2019

Kenmerk

2019-0000041071

die gelden voor (het gebruik van) OSV is te vinden op de website van de Kiesraad (<https://www.kiesraad.nl/verkiezingen/osv-en-eml>).

- Voordat u OSV installeert, moet u controleren of de hash-code van de ontvangen software overeenkomt met de hash-code die is vermeld op de website van de Kiesraad (www.kiesraad.nl: Verkiezingen > Europees Parlement > Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV)). Door beide hash-codes te vergelijken, kunt u verifiëren of de programmatuur die u ontvangt, de programmatuur is die de Kiesraad heeft vrijgegeven voor gebruik door de gemeenten. Als de hash-codes niet overeenkomen, neem dan contact op met de Kiesraad.
- De gegevens die nodig zijn voor het berekenen van de uitslagen (ten behoeve van zowel de opgave N 11 als het proces-verbaal O 3) moeten tweemaal handmatig in OSV worden ingevoerd. De Kiesraad heeft OSV zo aangepast dat dubbele invoer technisch wordt afgedwongen. De invoer dient door verschillende personen te worden verricht. Dubbele invoer door twee afzonderlijke personen (het vier-ogen-principe) is nodig als waarborg voor de integriteit van de berekeningen die met OSV worden uitgevoerd, maar ook om fouten in die berekeningen te kunnen detecteren en te kunnen corrigeren. Ik verzoek u uitdrukkelijk om procedures in te richten die waarborgen dat tweemaal invoeren door één persoon niet mogelijk is.
- Realiseert u zich dat belangstellenden mogelijk vragen zullen hebben over verschillen tussen enerzijds de tellingen in de processen-verbaal van de stembureaus (in gemeenten die meedoen aan het experiment met centraal tellen: de tellingen in de tellijsten van de telteams) en anderzijds de optellingen die daarna met OSV worden gemaakt. Het is belangrijk dat u dan verantwoording kunt afleggen over die verschillen. Een transparante manier om dat te doen (zoals ook weergegeven in mijn circulaire van 20 februari jl.¹), is door een separaat document te maken en daarin voor elk verschil verantwoording af te leggen. Zo'n document dient ook, tegelijk met de overige elektronisch openbaar te maken documenten, op de gemeentelijke website te worden gepubliceerd en ook ter inzage te worden gelegd.

Geen digitale gegevensoverdracht

De overdracht van de totalen van de gemeenten naar de hoofdstembureaus en van de hoofdstembureaus naar de Kiesraad moet gebeuren aan de hand van de papieren documenten, in casu de opgaven van de burgemeesters (de opgaven N 11) en de processen-verbaal van de hoofdstembureaus (O 3). Digitale overdracht met gebruikmaking van gegevensdragers (zoals een USB-stick) is, om discussies over de betrouwbaarheid van de optellingen voor de uitslagberekening en de zetelverdeling te voorkomen, niet toegestaan.

Het niet digitaal kunnen overdragen van de gegevens leidt voor de hoofdstemburgemeenten tot extra inspanningen. Net als bij de verkiezingen

¹ Circulaire van 20 februari jl. (kenmerk 2019-0000061884), paragraaf 4.

van 2017 en maart 2019 en het raadgevend referendum in 2018 zal het ministerie van BZK daarover nadere afspraken maken met de VNG.

3. BEKENDMAKING UITSLAG EUROPEES PARLEMENTSVERKIEZING

3.1 Inleiding

De EP-verkiezing wordt in Nederland gehouden op donderdag 23 mei a.s. In veel lidstaten van de Europese Unie (EU) wordt pas op zondag 26 mei gestemd. De laatste stembussen (in Italië) sluiten die dag om 23.00 uur. De Europese Kiesakte bepaalt dat geen lidstaat uitslagen bekend mag maken voordat in alle lidstaten de stemming is geëindigd.² **Dat betekent dat vóór zondag 26 mei om 23.00 uur van overheidswege geen uitslagen bekend mogen worden gemaakt. Anders dan bij andere verkiezingen, is het dus niet toegestaan dat gemeenten op de avond van de stemming (23 mei) een (voorlopige) uitslag bekendmaken.**

Het bekendmaken van opkomstcijfers voor zondag 26 mei is wél toegestaan.

3.2 Werkwijze voor gemeenten die niet meedoen aan het experiment met centrale stemopneming (centraal tellen)

De stemopneming in de stemlokalen vindt op de avond van de stemming (dus donderdag 23 mei vanaf 21.00 uur) gewoon doorgang. Belangstellenden kunnen daarbij, zoals gebruikelijk, aanwezig zijn en de voorzitter van het stembureau meldt de uitkomst van de stemopneming, zoals gebruikelijk, aan de in het stemlokaal aanwezige kiezers. Het stembureau legt de uitkomsten van de stemopneming vast in het proces-verbaal N 10. De burgemeester totaliseert de volgende dag, zoals gebruikelijk, de uitslagen van de stembureaus, en maakt de opgave N 11 op. De burgemeester scant vervolgens de processen-verbaal N 10 en de opgave N 11, en brengt de originelen onverwijld naar het hoofdstembureau.

Het is **niet** toegestaan om uitkomsten (noch op stembureauniveau, noch op gemeenteniveau) vóór zondag 26 mei om 23.00 uur te delen met de media of via bijv. internet, noch uit eigen beweging, noch op verzoek, noch onder embargo.

- ➔ Wel verzoek ik u om op zondagavond 26 mei om 23.00 uur de voorlopige uitslag op gemeenteniveau te publiceren op de gemeentelijke website, en deze tevens te verstrekken aan het ANP. Het ANP zet zondagavond 26 mei een beperkte verkiezingsdienst in. Dat wil zeggen dat de telefonische capaciteit beperkt is en dat digitale doorgifte van de resultaten de voorkeur heeft. Gemeenten kunnen de resultaten tussen 23.00 en 23.45 uur doorgeven. Het ANP stuurt hiervoor op 23 mei instructies.

De elektronische openbaarmaking op de gemeentelijke website van de scans van de processen-verbaal N 10, de opgave N 11 en het OSV-bestand met

² Art. 10, tweede lid, van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen.

uitslaggegevens (zie paragraaf 4) vindt plaats zo spoedig mogelijk na zondagavond 26 mei om 23.00 uur. Daarnaast moet een kopie van de volledige processen-verbaal N 10 en de opgave N 11, dus inclusief de ondertekening, ter inzage worden gelegd in het gemeentehuis tot over de toelating van de gekozenen is beslist.

3.3 Werkwijze voor gemeenten die wel meedoen aan het experiment met centrale stemopneming (centraal tellen)

Ook in gemeenten die meedoen met het experiment met centrale stemopneming vindt de stemopneming in de stemlokalen op de avond van de stemming (dus donderdag 23 mei vanaf 21.00 uur) gewoon doorgang. Belangstellenden kunnen daarbij, zoals gebruikelijk, aanwezig zijn en de voorzitter van het stembureau meldt de uitkomst van de stemopneming (de voorlopige uitslag op lijstniveau) aan de in het stemlokaal aanwezige kiezers. Het stembureau legt de uitkomsten op lijstniveau van de stemopneming vast in het proces-verbaal model I. Het stembureau geeft tevens de totalen op lijstniveau door aan de gemeente (ten behoeve van de bekendmaking van de voorlopige uitslag op zondagavond 26 mei om 23.00 uur).

Vervolgens vindt het vervoer en de opslag plaats van de transportboxen en de enveloppen (met daarin de sleutel van de transportbox en het proces-verbaal van het stembureau), conform de regels in het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming. De transportboxen worden opgeslagen totdat zij worden vervoerd ten behoeve van de centrale stemopneming, die plaatsvindt op maandag 27 mei.

Het is **niet** toegestaan om uitkomsten (noch op stembureauniveau, noch op gemeenteniveau) vóór zondag 26 mei om 23.00 uur te delen met de media of via bijv. internet, noch uit eigen beweging, noch op verzoek.

- Wel verzoek ik u om op zondagavond 26 mei om 23.00 uur de voorlopige uitslag op gemeenteniveau (de getotaliseerde uitslagen van de tellingen op lijstniveau door de stembureaus) te publiceren op de gemeentelijke website, en deze tevens te verstrekken aan het ANP. Het ANP zet zondagavond 26 mei een beperkte verkiezingsdienst in. Dat wil zeggen dat de telefonische capaciteit beperkt is en dat digitale doorgifte van de resultaten de voorkeur heeft. Gemeenten kunnen de resultaten tussen 23.00 en 23.45 uur doorgeven. Het ANP stuurt hiervoor op 23 mei instructies.

Zo snel mogelijk na de centrale stemopneming maakt u het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau (model II) en het OSV-bestand met uitslaggegevens (zie paragraaf 4) elektronisch openbaar op de website van de gemeente.

Een afschrift van het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau brengt u naar het hoofdstembureau. De processen-verbaal van de stembureaus (model I)

hoeven niet naar het hoofdstembureau te worden gebracht en ook niet op de gemeentelijke website te worden gepubliceerd.

3.4 Werkwijze voor hoofdstembureaus

De hoofdstembureaus van de kieskringen waar geen gemeenten liggen die meedoen aan het experiment met centrale stemopneming (dit zijn de hoofdstembureaus Lelystad, Amsterdam, Den Haag, Nijmegen en Bonaire) houden hun zitting tot vaststelling van de uitslag op kieskringniveau op maandag 27 mei om 10.00 uur (art. O 1, eerste lid jo. art. Y 2 en art. Z 12 van de Kieswet).

De overige hoofdstembureaus houden hun zitting tot vaststelling van de uitslag op kieskringniveau op dinsdag 28 mei om 10.00 uur (art. 47, aanhef en onder c, van het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming).

Maar let op: het is belangrijk dat gemeenten die meedoen aan het experiment, voldoende tijd hebben om het experiment zorgvuldig af te ronden, en dat de hoofdstembureaus vervolgens voldoende tijd hebben om de uitslag op kieskringniveau vast te stellen. Daarom wijs ik de hoofdstembureaus van kieskringen met een of meer experimenteergemeenten op de mogelijkheid om hun zitting op dinsdag 28 mei 2019 om 10.00 uur te openen en meteen daarna te schorsen, onder bekendmaking van het tijdstip waarop de zitting wordt hervat en de uitslag op kieskringniveau bekend wordt gemaakt. Ik adviseer deze hoofdstembureaus om na te gaan wat een geschikt tijdstip is om hun openbare zitting af te ronden, binnen de randvoorwaarden dat experimenteergemeenten voldoende tijd hebben om het experiment zorgvuldig af te ronden, en de hoofdstembureaus zelf voldoende tijd hebben om de uitslag op kieskringniveau vast te stellen. De processen-verbaal van de hoofdstembureaus dienen onverwijld na de zitting te worden overgebracht naar de Kiesraad. Als de zitting op 28 mei wordt geschorst, wordt u verzocht om de Kiesraad te informeren hoe laat u de zitting die dag gaat hervatten, en wanneer u verwacht de processen-verbaal bij de Kiesraad te kunnen brengen.

4. ELEKTRONISCHE OPENBAARMAKING PROCESSEN-VERBAAL

Na de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen is mij gebleken dat een groot aantal gemeenten niet of niet volledig hebben voldaan aan de wettelijke verplichting³ tot elektronische openbaarmaking op de gemeentelijke website van de processen-verbaal van de stembureaus (N 10), de opgave van de burgemeester met stemtotalen van de gemeente (N 11) en, in gemeenten die meedoen aan het experiment met centraal tellen, het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau (model II). Ik betreur dat, omdat daardoor de met de wettelijke bepalingen beoogde transparantie en controleerbaarheid van het proces van uitslagvaststelling niet worden bereikt. Transparantie en controleerbaarheid

³ Zie art. N 12, tweede lid, van de Kieswet en art. 42, eerste lid, van het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming.

van de uitslagberekening is van essentieel belang om vertrouwen te kunnen hebben (en te houden) in de uitslag van de verkiezingen.

Ik roep u daarom dringend op om de wettelijke voorschriften volledig uit te voeren en er dus voor te zorgen dat bij de komende EP-verkiezing alle bestanden tijdig openbaar worden gemaakt op de gemeentelijke website.

Verder verzoek ik u om ook bij deze verkiezing weer het OSV-bestand met alle uitslagen op stembureau- en kandidaatsniveau elektronisch openbaar te maken.

Ik zal na de EP-verkiezing controleren of publicatie heeft plaatsgevonden en in het kader van de evaluatie van deze verkiezing een lijst met namen van gemeenten openbaar maken die niet of niet volledig hebben voldaan aan de verplichtingen.

Gemeenten die niet meedoen aan het experiment met centraal tellen, publiceren op hun website:

- de processen-verbaal van alle stembureaus (N 10-1), exclusief ondertekening;
- de opgave van de burgemeester met stemtotalen van de gemeente (N 11), exclusief ondertekening;
- het OSV-bestand met alle uitslagen op stembureau- en kandidaatsniveau (hiervoor kan OSV een zogenaamd CSV-bestand aanmaken; dit bestand begint met "osv4-3_Telling_EP2019", en is, nadat dit is aangemaakt, te vinden in de export-werkmap van OSV). Dit bestand dient in ongewijzigd CSV-formaat openbaar gemaakt te worden.

Ik verzoek u de documenten zo spoedig mogelijk na zondag 26 mei om 23.00 uur op de gemeentelijke website te plaatsen.⁴

Gemeenten die wel meedoen aan het experiment met centraal tellen, publiceren op hun website:

- het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau (model II), exclusief ondertekening, maar inclusief de bijlagen, te weten bijlage 1 (een verslag van de bezwaren uit de processen-verbaal van de stembureaus) en bijlage 2 (de door de telteams ingevulde uitslagen per stembureau);
- het OSV-bestand met alle uitslagen op stembureau- en kandidaatsniveau (hiervoor kan OSV een zogenaamd CSV-bestand aanmaken; dit bestand begint met "osv4-3_Telling_EP2019", en is, nadat dit is aangemaakt, te vinden in de export-werkmap van OSV). Dit bestand dient in ongewijzigd CSV-formaat openbaar gemaakt te worden.

Ik verzoek u de documenten zo spoedig mogelijk na afronding van de centrale stemopneming op de gemeentelijke website te plaatsen.⁵

Let op: de webrichtlijnen uit het *Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid* (waarin regels staan over de toegankelijkheid van informatie die overheden via een website of mobiele applicatie overbrengen), zijn **niet** van toepassing op de

⁴ Art. N 12, tweede lid, van de Kieswet.

⁵ Art. 42, eerste lid, van het Tijdelijk experimentenbesluit stembiljetten en centrale stemopneming.

bovengenoemde documenten en CSV-bestanden. Ik heb dit toegelicht in mijn circulaire van 11 december 2018, waarnaar ik hier kortheidshalve verwijs.⁶

De procedure voor het verzamelen van de OSV-bestanden door de Kiesraad blijft gelijk, en vervalt dus niet met de elektronische openbaarmaking van bovengenoemde bestanden op de gemeentelijke websites.

5. REGISTRATIE IN BRP VAN NIET-NEDERLANDSE EU-BURGERS DIE IN NEDERLAND WILLEN STEMMEN

Niet-Nederlanders die in Nederland wonen en onderdaan zijn van een andere lidstaat van de Europese Unie (EU) hebben onder een aantal voorwaarden (zie art. Y 3 van de Kieswet) stemrecht voor de EP-verkiezing van 23 mei 2019. Het is belangrijk dat wordt voorkomen dat deze personen tweemaal hun stem kunnen uitbrengen (in Nederland en in de lidstaat waarvan zij de nationaliteit hebben). De EU-lidstaten – voor Nederland het ministerie van BZK – stellen daarom aan de andere lidstaten de gegevens beschikbaar van hun onderdanen die hebben verzocht om registratie als kiesgerechtigde voor de EP-verkiezing in hun woonland (in Nederland via de procedure van art. Y 32 van de Kieswet). Langs die weg kan de EU-lidstaat van herkomst de betrokken kiezer uit de eigen kiezersregistratie schrappen.

Het ministerie van BZK ontleent de relevante persoonsgegevens aan de BRP. BZK is inmiddels met de gegevensuitwisseling begonnen. Op 24 april 2019 laat BZK nog een zgn. veegactie uitvoeren om de benodigde gegevens van de in Nederland kiesgerechtigde EU-burgers uit de BRP te selecteren.⁷ U wordt dan ook verzocht om, voor zover dit nog niet is gebeurd, zo spoedig mogelijk te beslissen op registratieverzoeken van in Nederland wonende niet-Nederlanders die onderdaan zijn van een andere EU-lidstaat én om hun kiesgerechtigdheid in de BRP te registreren, indien dit aan de orde is. Het indienen van een registratieverzoek voor deze EP-verkiezing was mogelijk tot en met 9 april (art. Y 32, derde lid, van de Kieswet). Burgemeester en wethouders beslissen op het verzoek uiterlijk op de zevende dag nadat zij het verzoek hebben ontvangen en maken de beslissing onverwijld aan de verzoeker bekend (art. Y 32, zesde lid, van de Kieswet). Gegevens die op of na 24 april 2019 in de BRP worden geregistreerd, kunnen voor de aanstaande EP-verkiezing niet meer worden meegenomen.

6. PLAATSEN VERKIEZINGSBORDEN

In het kader van de opkomstbevordering en van de ondersteuning van politieke partijen ga ik ervan uit dat u, zoals gebruikelijk, tijdig verkiezingsborden plaatst waarop de posters van politieke partijen kunnen worden afgebeeld of aangeplakt. Ik wijs erop dat dit voor veel politieke partijen een belangrijk middel is om hun deelname aan de verkiezingen onder de aandacht van de kiezers te brengen. In

⁶ Circulaire van 11 december 2018 (kenmerk 2018-0000808223), paragraaf 11.7.

⁷ Staatscourant 2019, nr. 15877

het algemeen deel van het Gemeentefonds is een voorziening opgenomen voor de bekostiging van het organiseren van verkiezingen. Deze is ook bedoeld voor het plaatsen van verkiezingsborden. Het past dan ook niet om politieke partijen geld te vragen voor het laten afbeelden of aanplakken van hun posters.

7. VOORRAAD STEMBILJETTEN

Bij de provinciale statenverkiezingen in maart jl. en de Tweede Kamerverkiezing in maart 2017 is het in verschillende gemeenten voorgekomen dat, door een onverwacht hoge opkomst, in een of meer stemlokalen de voorraad stembiljetten opraakte, waardoor kiezers (al dan niet tijdelijk) moesten worden doorgestuurd naar andere stemlokalen. Om te voorkomen dat kiezers om die reden afzien van het uitbrengen van hun stem, verzoek ik u bij de inkoop van stembiljetten en de distributie daarvan over de stemlokalen, rekening te houden met de mogelijkheid dat de opkomst hoger is dan bij voorgaande verkiezingen.

8. HULP IN HET STEMHOKJE AAN KIEZERS MET EEN LICHAAMELIJKE BEPERKING

Ingevolge artikel J 28 van de Kieswet moet het stembureau aan kiezers die door een lichamelijke beperking niet zelf hun stembiljet kunnen invullen, hulp in het stemhokje toestaan. Uit meldingen bij het College voor de Rechten van de Mens blijkt dat het nog te vaak voorkomt dat aan deze kiezers hulp wordt geweigerd. Ik verzoek u uw stembureauleden er, mogelijk ten overvloede, op te attenderen dat kiezers die door een lichamelijke beperking (zoals zeer slechtziende en blinde kiezers, of kiezers met Parkinson) hulp nodig hebben, door iemand naar hun eigen keuze mogen worden bijgestaan in het stemhokje.

9. STEMOPNEMING OPENBAAR

Op grond van de Kieswet kunnen kiezers aanwezig zijn bij het tellen van de stemmen door het stembureau. In de praktijk wordt van die mogelijkheid echter vaak geen gebruik gemaakt, mogelijk omdat belangstellenden hiermee niet bekend zijn. Soms zijn zelfs stembureauleden hier niet mee bekend. Het is van belang dat kiezers en stembureauleden weten dat de stemopneming niet achter gesloten deuren plaatsvindt, maar openbaar is. Ik verzoek u om belangstellenden er bij gelegenheid (bijvoorbeeld op de website van de gemeente) op te attenderen dat zij aanwezig mogen zijn gedurende de tijd dat het stembureau zitting houdt, dus óók als na 21.00 uur de stemmen worden geteld. Ik verzoek u om ook uw stembureauleden daar (mogelijk ten overvloede) nog eens op te wijzen.

In gemeenten die meedoen aan het experiment met centrale stemopneming, is de centrale stemopneming ook openbaar. Dat houdt in dat belangstellenden ook daadwerkelijk (al dan niet onder begeleiding van een gastheer of -vrouw) op de telvloer aanwezig moeten kunnen zijn.

Datum
15 april 2019
Kenmerk
2019-0000041071

10. VOORLICHTINGSCAMPAGNE

Het ministerie van BZK zal vanaf 29 april a.s. starten met de algemene informatiecampagne voor de EP-verkiezing. De campagne zal bestaan uit radio- en tv-spotjes, advertenties, posters en banners. Het campagnemateriaal is beschikbaar op www.campagnetoolkits.nl. Ook is vanaf 29 april de website www.elkestemtelt.nl weer in de lucht, met relevante informatie over de komende verkiezing.

11. EVALUATIE EUROPEES PARLEMENTSVERKIEZING

Net als de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019 wordt ook de Europees Parlementsverkiezing geëvalueerd. Gemeenten ontvangen daarover te zijner tijd nadere info. Uw medewerking aan de evaluatie wordt zeer op prijs gesteld!

12. INFORMATIEPUNT VERKIEZINGEN

Indien u vragen hebt over de komende verkiezing, naar aanleiding van deze circulaire of anderszins, dan kunt u die stellen via informatiepunt@kiesraad.nl. Het Informatiepunt Verkiezingen is door het ministerie van BZK en de Kiesraad gezamenlijk ingesteld. Het Informatiepunt is ook telefonisch bereikbaar: 070 – 426 7329 (tussen 09.00 en 17.00 uur).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren